

उपुर्खाले सिर्जेको सम्पत्ति, हाम्रो कला र संस्कृति

भक्तपुर नगरपालिका

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को

नीति तथा कार्यक्रम

२०७६ असार ९ गते

भक्तपुर नगरपालिकाको पाँचौ नगरसभामा प्रमुख सुनिल प्रजापतिद्वारा प्रस्तुत

नीति तथा कार्यक्रम

नगर सभासदज्यूहरू,

- प्रजातन्त्र र गणतन्त्र स्थापनाका लागि भएका जनआन्दोलन एवं संघर्षहरूमा आफ्नो जीवन बलिदान गर्नुभएका प्रातःस्मरणीय शहीदहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छौं । जनआन्दोलनमा घाइते हुनुभएका, प्रवास र भूमिगत भएर राजनैतिक तथा सामाजिक परिवर्तनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुभएका योद्धाहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछौं ।
- नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भएको दुई वर्ष पूरा भयो । यस अवधिमा भक्तपुर नगरपालिकाका हामी जनप्रतिनिधिहरू नगर र नगरवासीहरूकै हितलाई केन्द्रमा राखेर काम गर्दैछौं । नगरपालिकाको काममा सधैं साथ र सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा भक्तपुर नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छौं र निरन्तर सहयोगको अपेक्षा पनि गर्दछौं ।
- हामी नेपाल मजदुर किसान पार्टीको तर्फबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू हौं । निर्वाचनको बेला जनताबीच नेमकिपाले अगाडि सारेको निर्वाचन घोषणापत्र नै हाम्रो काम गर्ने आधार हो । घोषणापत्रका हरेक बुँदालाई एक एक गरी पूरा गर्न हामी प्रतिबद्ध छौं ।
- भक्तपुर सांस्कृतिक र ऐतिहासिक नगर हो । यहाका पुरातात्विक महत्वका सम्पदाहरूले विश्वकै ध्यान आकर्षित गरेका छन् । विश्व सम्पदा सूचिमा सूचिकृत भक्तपुरको दरबार क्षेत्र, टौमढी क्षेत्र र दत्तात्रय क्षेत्रको महत्व भन् भन् बढ्दै छ । यस नगरलाई पर्यटकीय गन्तव्य स्थल र ज्ञान विज्ञानको केन्द्र बनाउने उद्देश्य अनुरूप नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू सकृय छौं ।
- संघीयताको अर्थ प्रशासनिक र वित्तीय स्वायत्तता र विकेन्द्रीकरण हो । संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच एकल र साभ्ना अधिकार क्षेत्रको प्रयोग, प्राकृतिक श्रोत साधनको उपयोग र बाडफाडमा समन्वय हुन आवश्यक छ । संघले प्रदेश र स्थानीय तहलाई तथा प्रदेशले स्थानीय तहलाई हस्तक्षेप रोक्नु आवश्यक छ ।

- नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ बमोजिम सबै स्थानीय तहहरू स्वायत्त छन् । जनताको नजिकको सरकार र जनभावना अनुसार काम गर्ने नगरपालिका र गाउँपालिकाका कर्मचारीहरू भर्ना गर्ने अधिकार स्थानीय तहलाई हुनु आवश्यक छ । संघ र प्रदेशले स्थानीय तहको लागि कर्मचारी भर्ना गर्ने काम गाउँ गाउँमा सिंहदरबारको नारा अनुरूप छैन । यो स्थानीय तहको स्वायत्तताकै अपहरण हो । यो कानूनी प्रावधान स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ भन्दा पनि प्रतिगामी छ । यसको खारेजी आवश्यक छ ।
- संघीयता कार्यान्वयनका लागि काठमाडौं केन्द्रित विकासलाई देशको सन्तुलित विकासमा रुपान्तरण गरिनु आवश्यक छ । स-साना कामको लागि प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूको आदेश चाहिने प्रथा गलत छ । स्थानीय तहलाई माथिको आदेश पालना गर्ने इकाइबाट मुक्त गरेर स्वायत्त ढङ्गले आ-आफ्नो क्षेत्रको विकास गर्ने अवसर प्रदान गर्नु नै संघीयताको मर्म हो । तर प्रदेश र स्थानीय तहलाई संघको इकाइको रुपमा परिभाषित गर्दै संघको मातहतमा बस्नुपर्ने वा निर्देशन पालना गर्ने इकाइको रुपमा परिभाषित गर्नु पञ्चायती मानसिकता हो र यो संघीयता, संविधान र कानूनको भावनाविपरीत छ । संविधान र कानूनभन्दा माथि कोही हुन सक्दैन । संघ, प्रदेश र स्थानीय तह संविधान र कानूनको सीमामा रही स्वायत्त रुपमा काम गर्ने प्रावधानमाथि संघ र प्रदेशका जिम्मेवार पदाधिकारीहरू हस्तक्षेप गर्दछन्, जुन आपत्तिजनक छ ।
- यसअघिसम्म किसानहरूको लागि चाहिने रासायनिक मल विक्री वितरण गर्न स्थानीय तहले सिफारिस गर्दै आएकोमा हालै प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले समिति गठन गरी प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यान्वयन ईकाइले सिफारिस माफत गर्ने निर्णय गर्नु स्थानीय तहको अधिकार कटौतीकै रूप हो ।
- संघीय संसद र प्रदेश संसद मूलतः नीति निर्माण गर्ने थलो हुन् । सासदहरू नीति निर्माताहरू हुन् । स्थानीय पूर्वाधार विकासको नाममा प्रधानमन्त्री, मन्त्री र सासदहरूको सिफारिसमा बजेट विनियोजन गर्नु राष्ट्रिय दृष्टिकोण होइन । विगतमा स्थानीय तह नभएको बेला राखिएको निर्वाचन क्षेत्र विकास कोष हटाउन र विकास बजेट स्थानीय तहमा पठाउन आवश्यक छ ।
- भक्तपुर नगरपालिकाले सम्पदा पुनःनिर्माण वा जीर्णोद्धार तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण गुणस्तरीय बनाउन, स्थानीय जनताको अपनत्व कायम गर्न र स्थानीय जनतालाई रोजगारीको अवसर प्रदान गर्न अमानत र उपभोक्ता समितिमाफत कार्य गर्दै आएको छ । यसलाई निरन्तरता दिई जानेछौं ।

- देशका विभिन्न स्थानमा अवस्थित मठ-मन्दिर, पर्व, संस्कृति र सम्पदाहरू संरक्षणका लागि गुठी जग्गा र अन्य आयस्ताको व्यवस्था छ । तर उद्देश्यअनुरूप मठ-मन्दिरहरू, पर्व र सम्पदाहरू संरक्षण हुन सकिरहेको छैन । गुठीको जग्गा बेचबिखन गरी कैयौं महन्त र मठाधीसहरू अर्वपति बनेका छन् । जग्गा कमाउने जोताहा किसानहरू अहिलेसम्म मोहियानी हकबाट बञ्चित छन् । यसर्थ गुठी जग्गा कमाउने जोताहा किसानहरूलाई मोहियानी हक दिनुका साथै रैतानीको अधिकार प्रदान गर्नु आवश्यक छ । गुठी संस्थान खारेज गरी मठ मन्दिरहरूको आयस्ता र सम्पति स्थानीय तहहरूलाई दिनु उपयुक्त हुन्छ । गुठीसम्बन्धि विधेयक परिमार्जन गरी पेश गर्न संघीय सरकारसंग माग गर्दछौं ।
- दुई वर्षको अवधिमा भक्तपुर नगरपालिकाले गरेका कार्यहरू जनताबीच सार्वजनिक गरेका छौं । शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाइ, सम्पदा संरक्षण, विकास निर्माण, खेलकुद, बजार अनुगमन जस्ता विषयहरूमा भक्तपुर नगरपालिकाले महत्वपूर्ण कार्यहरू गर्दै आएको छ । दुई वर्षमा गरेका कामलाई आधार बनाउदै आगामी आर्थिक वर्ष नगरवासीहरूको हितमा अझ बढी काम गर्न हामी प्रतिबद्ध भएर लाग्नेछौं । यही विश्वासका साथ आ.व. २०७६/७७ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछौं ।

शिक्षा

१. भक्तपुर नगरपालिकाले दुईवटा इन्जिनियरिङ्ग कलेजसहित सातवटा शैक्षिक संस्थाहरू संचालन गर्दै आएकोमा विद्यार्थीको माग र समयको आवश्यकता अनुसार नया विषयहरू थपिँदै लगिनेछ । यही शैक्षिक वर्षदेखि ख्वप कलेजमा कृषि विज्ञान कक्षा संचालनको तयारी गरिनेछ । ख्वप मा.वि. मा कक्षा ११ र १२ मा कानून र चित्रकला विषयको पढाइ शुरु गरिनेछ । ख्वप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थानमा पनि नया विषय थप्न प्रकृया अगाडि बढाइने छ ।
२. नगरभित्र संचालित सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरको अन्तरलाई कम गर्दै सबै विद्यालयहरूको समान शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्ने नीति कार्यान्वयन गरिनेछ । विद्यालयका शिक्षकहरूलाई तालिमसागै अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३. सामुदायिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिसागै विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण गर्न सहयोगको नीति लिइनेछ ।
४. लामो समयदेखि संसदमा विचाराधीन ख्वप विश्वविद्यालय विधेयक अगाडि बढाउन निरन्तर पहल जारी राखिनेछ । त्यसको लागि प्राज्ञिक व्यक्तित्वहरू मध्येबाट ख्वप विश्वविद्यालय कार्यदल गठन गरिनेछ ।
५. जनज्योति पुस्तकालयलाई राष्ट्रिय स्तरको पुस्तकालयको रूपमा विकास गर्न इ-

लाइब्रेरीको व्यवस्थाको साथै आवश्यक पूर्वाधारहरूको निर्माण गर्दै लगिनेछ । युवा पिढीमाभन्दा अध्ययन संस्कार वृद्धि गर्न जनज्योति पुस्तकालयको तर्फबाट समय समयमा अतिरिक्त कृयाकलाप तथा साहित्यिक अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू आयोजना गरिनेछ । वडा वडामा रहेका पुस्तकालय तथा वाचनालयहरूलाई आवश्यकता अनुसार सुधार गर्न सहयोगको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

६. विद्यार्थीहरूलाई स्थानीय इतिहास, भूगोल, राजनीति, सम्पदा, कला-संस्कृति, भाषा, खेलकुद लगायतबारे जानकारी दिने उद्देश्यले स्थानीय पाठ्यक्रम बनाई कक्षा १, २, ६ र ७ मा लागू गर्दै आएकोमा आगामी वर्ष कक्षा ३ र ८ मा पनि लागू गरिनेछ ।
७. भक्तपुरको इतिहास, भूगोल, कला संस्कृति, भाषा, पुरातत्व, वातावरण, सरसफाइ, खानेपानीलगायत विभिन्न विषयमा अध्ययन-अनुसन्धान गर्न चाहने अनुसन्धानकर्ताहरूलाई आर्थिक सहयोगको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै विभिन्न संकायमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरू भक्तपुर नगरपालिकामा इन्टर्न गर्न चाहनेमा आवश्यकता अनुसार सोको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. इतिहास, भूगोल, राजनीतिशास्त्र, संस्कृति र नेपालभाषा विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने विद्यार्थीहरू घट्टै गएको हुदा ती विषयमा उच्च शिक्षा हासिल गर्न चाहने विद्यार्थीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने उद्देश्यले विशेष छात्रवृत्ति दिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै उच्च शिक्षा हासिल गर्न चाहने योग्य तर आर्थिक अवस्था कमजोर भएका नगरवासी विद्यार्थीहरूलाई शैक्षिक प्रमाणपत्र धितो राखी रु. ५ लाखसम्म सहूलियत व्याजदरमा ऋण दिने व्यवस्थालाई आगामी वर्ष निरन्तरता दिइनेछ ।
९. चिकित्साशास्त्र अन्तर्गत विभिन्न विषयहरूमा स्नातकोत्तर तह (एमडी वा सो सरह) अध्ययन गर्न चाहने नगरवासी विद्यार्थीहरूमध्ये वार्षिक २ जनालाई नगरपालिकाको तर्फबाट छात्रवृत्तिको व्यवस्थालाई आगामी वर्ष निरन्तरता दिइनेछ । छात्रवृत्ति पाउने चिकित्सकहरूले कम्तिमा ५ वर्ष खवप अस्पतालमा पूर्णकालीन सेवा गर्नुपर्नेछ ।
१०. शिशु स्याहार केन्द्रहरूमा कार्यरत शिक्षिकाहरूको स्तरोन्नतिको लागि समयानुकूल तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । साथै शिशु स्याहार केन्द्रहरूको भौतिक पूर्वाधारहरूको पनि सुधार गर्दै लगिनेछ ।
११. नगरपालिकाभित्र संचालित कलेजहरूमा अध्ययन अध्यापनको साथै अनुसन्धानमा पनि जोड दिइनेछ ।
१२. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ बमोजिम नगरभित्र विशेष विद्यालय संचालन गर्न

- चाहेमा त्यसलाई अनुमति दिई विद्यालय संचालनको लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
१३. विद्यालयहरूमा कार्यरत बालविकास सहजकर्ता (इसीडी शिक्षक) हरूको मिहेनतको कदर गर्दै थप सुविधा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
  १४. नगरका कुनै एक सामुदायिक विद्यालयलाई नमूना विद्यालय घोषणा गरी विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
  १५. नगरभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूको स्तरोन्नतीलाई प्राथमिकतामा राखेर सबल विद्यालयले दुर्बल विद्यालयलाई हेर्न उसाहित गरिनेछ ।
  १६. जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, शिक्षकलगायतलाई आफ्ना सन्तानहरूलाई सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनका लागि उत्साहित गरिनेछ ।

स्वास्थ्य

१७. भनपाले च्याम्हासिंह, भवगतीस्थान र व्यासी गरी ३ वटा शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरूमार्फत् विरामीहरूको सेवा गर्दै आएको छ । जनस्वास्थ्य केन्द्रमा नया नया उपकरणहरू जडान गरी सेवाहरू थप्दै लगिनेछ ।
१८. घरदैलो नर्सिङ्ग सेवालाई विस्तार गरी विद्यालय तहसम्म पुऱ्याइनेछ । विद्यालयहरूमा समय समयमा चिकित्सकहरूद्वारा स्वास्थ्य जाचको व्यवस्था मिलाइनेछ । चिकित्सक र नर्सहरूबाट विद्यालयहरूमा स्वास्थ्य सम्बन्धी कक्षा संचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१९. शारीरिक तथा बौद्धिक अपांगता भएका नगरवासीहरूका लागि नियमित स्वास्थ्य परिक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।
२०. आयुर्वेदिक स्वास्थ्य सेवालाई विस्तार गरी वडा वडाको साथै कलेज-विद्यालयसम्म पुऱ्याउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
२१. वडा वडामा विभिन्न रोगहरू तथा स्वास्थ्य चेतनासम्बन्धि शिविरहरू संचालन गरिनेछ ।
२२. क्यान्सर, मृगौला, मुटुको शल्यकृया, मस्तिष्कघात जस्ता कडा रोग लागेका विरामीहरूलाई दिइदै आएको आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२३. च्याम्हासिंहमा संचालित जिल्ला सामुदायिक आखा केन्द्रको सेवा विस्तार गरिनेछ । हाल १५ दिनको १ पटक मात्रै शल्यकृया हुदै आएकोमा अब नियमित शल्यकृयाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

सम्पदा र संस्कृति संरक्षण

२४. भक्तपुरको कला-संस्कृति संरक्षण गर्न निरन्तर कृयाशील रहने दाफा-भजन तथा परम्परागत सांस्कृतिक कलाकार र गुरुहरूलाई सम्मान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२५. भक्तपुर दरवार क्षेत्र वरिपरिको ऐतिहासिक ९९ चोक तथा जगनाथ मन्दिर क्षेत्रको उत्खननको अध्ययन कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
२६. भक्तपुरमा मनाइने गाइजात्रा देशकै विशिष्ट र छुट्टै पहिचान बोकेको हादा गाइजात्रामा प्रस्तुत हुने घिन्ताङ्घिसी, परम्परागत र आधुनिक विधाका नृत्य, नाटक तथा ख्याल र कुनै पनि सास्कृतिक विधालाई प्रतियोगितात्मक मूल्याङ्कन गरी पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ । यसबाट गाइजात्रा पर्वलाई व्यवस्थित, अनुशासित र मर्यादित बनाउन थप मद्दत पुग्नेछ । यससंगै आधुनिक विधाका सास्कृतिक तथा साहित्यिक प्रतियोगिताहरू पनि संचालन गरिनेछ । यसका साथै अन्य नगरपालिकाहरूसंग सास्कृतिक आदानप्रदान गरी आपसी सम्बन्ध सुधार गर्दै लगिनेछ ।
२७. परम्परागत बाजा तथा विभिन्न सास्कृतिक विधाहरू नया पुस्तामा हस्तान्तरण गर्न प्रशिक्षण दिने टोलीहरूलाई मूल्यांकनको आधारमा सहयोगको नीति लिइनेछ । विद्यालयहरूमा सास्कृतिक प्रशिक्षण संचालन गरिनेछ ।
२८. भक्तपुरको परम्परागत सास्कृतिक विधाहरूको नगरब्यापी प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ ।
२९. भक्तपुरको सास्कृतिक, पुरातात्विक महत्व बोकेका पाटी-पौवा, ढुङ्गेधारा, पोखरी, इनार, सत्तल, घोछे लगायतका सम्पदाहरूको संरक्षणलाई निरन्तरता दिइनेछ । ती सम्पदाहरू पुनःनिर्माण वा जीर्णोद्धार गर्दा अध्ययन अनुसन्धानको साथै मौलिक शैलीलाई जोड दिइनेछ ।
३०. भक्तपुरको सम्पदा संरक्षित क्षेत्रको निश्चित सीमा तोकी सास्कृतिक क्षेत्र घोषणा गरिनेछ ।

विकास निर्माण

३१. २०७२ सालको भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त भनपा वडा नं. ५ टौमढीस्थित विश्व प्रसिद्ध डातापोल मन्दिर जीर्णोद्धार कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
३२. भनपा वडा नं. १ स्थित भाजुपोखरी र रानीपोखरीको जीर्णोद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३३. भनपा वडा नं. ३ दरबार क्षेत्रस्थित नगरपालिकाको साविक भवन (थन्थु दरबार) र दरबार क्षेत्रकै नक्सा शाखा रहेको भवनको मौलिक शैलीमै पुनःनिर्माणको काम अगाडि बढाइनेछ ।
३४. भनपा २ स्थित पुरानो जनज्योति पुस्तकालय रहेको भवनलाई पर्यटन प्रवर्द्धनको उद्देश्यअनुरूप कोसेली पसः बनाउने प्रकृया अघि बढाइनेछ ।
३५. च्याम्हासिंहस्थित ख्वप अस्पतालको भवन आगामी दुई वर्षमा सम्पन्न गर्ने लक्ष्यसहित निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
३६. भनपा ९ स्थित ब्रम्हायणी बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण सम्पन्न गरी उपयोगमा ल्याइनेछ ।

३७. नगरको महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरूमा क्रमशः फ्रि वाइफाईको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।
३८. नगरका ठाउा ठाउामा बाल उद्यानको विकास गर्नेतर्फ ध्यान दिइनेछ ।
३९. जेष्ठ नागरिकहरूको लागि नगरको उपयुक्त ठाउामा आदर निकेतन संचालनको लागि प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
४०. च्याम्हासिंहमा निर्माणाधीन छात्ती पुनःस्थापना केन्द्रको निर्माण कार्य आगामी आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । केन्द्रमा आवश्यक उपकरणहरूको जडान गरी दम खोकी रोगको उपचार गर्न चिकित्सक, नर्स तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई तालिम संचालन गरी जनताको सेवामा खटाइनेछ ।
४१. भनपा वडा नं. १ मा बहुउद्देश्यीय भवन निर्माणको कार्य सुरु गरिनेछ ।
४२. भनपा वडा नं. ७ स्थित माहेश्वरी खेल मैदान र भनपा वडा नं. २ स्थित शहीद स्मृति खेल मैदानको स्तरोन्नति गर्दै खेलाडीहरूको आवश्यकताअनुसार कबर्ड हल र रङ्गशालाको निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ । भक्तपुर नपा वडा नं. ८ लिवालीमा कबर्ड हल निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
४३. सास्कृतिक नगरको पहिचानलाई जोगाइ राख्न नगरका विभिन्न स्थानहरूमा ठूला तथा भारी गाडीहरूलाई क्रमशः प्रवेश निषेध गर्दै लगिनेछ । नियमविपरीत प्रवेश गर्ने गाडी चालक वा धनीलाई कडा दण्ड जरिवानाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४४. नगरबासीहरूको लागि तरकारीको सहज आपूर्तिको व्यवस्था गर्न नगरभित्र उपयुक्त ठाउामा तरकारी बजारको व्यवस्थापन गरिनेछ । यसले तरकारी उत्पादन गर्ने किसान र उपभोक्ता दुबैको हित हुने हाम्रो विश्वास छ ।
४५. माहेश्वरी पीठ, ब्रम्हायणी पीठ, हनुमानघाट, बाराही स्थान, महाकाली स्थानलगायत ऐतिहासिक र धार्मिक स्थलहरू तथा भनपा ५ स्थित पुरानो डम्पिङ साइट क्षेत्रको क्रमशः गुरु योजना तयार गर्दै लगिनेछ ।
४६. जथाभावी गाडी र मोटरसाइकलहरू पार्किङ गरेको कारण नगरको सौन्दर्यमा बाधा पुग्नुको साथै सडकमा हिड्ने यात्रुहरूलाई समस्या भई दुर्घटना समेत हुने गरेको हुदा नगरको विभिन्न स्थानमा गाडी तथा मोटरसाइकल पार्किङको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४७. नगरका टोल टोलमा संकलित कुहिने र नकुहिने फोहरमध्ये कुहिने फोहरको कम्पोष्ट मल बनाइ किसानहरूलाई सस्तोमा विक्री गर्ने उद्देश्यले कम्पोष्ट मल प्लान्ट निर्माण गर्ने प्रकृया अगाडि बढाइनेछ । साथै नकुहिने फोहरलाई पुनः प्रयोग वा अन्य प्रकृयाबाट आयको श्रोत बनाइनेछ ।
४८. नगरवासीहरूलाई घुमफिर गर्ने उपयुक्त ठाउाहरूको अभावलाई ध्यानमा राखी नगरको उपयुक्त ठाउामा पार्कको निर्माण गरिनेछ ।

४९. भनपा ७ स्थित हनुमानघाटमा विद्युतीय शवदाह गृह निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
५०. नगरको पुराना तथा नया बस्तीहरू तथा सम्पदा क्षेत्रहरूमा आवश्यकता अनुसार बत्तीको व्यवस्था गरिनेछ ।
५१. भनपा ६ स्थित देकोचामा आधुनिक सुविधासम्पन्न अरनिको सभाभवन निर्माण कार्य थालनी गरिनेछ ।

खेलकुद

५२. भक्तपुर नगरपालिकाले फुटबल, भलिबल, टेबुल टेनिस, सितेरियो कराते, बक्सिङ्ग, जिम्नेष्टिकको नियमित प्रशिक्षण दिँदै आएकोमा ती खेलहरूको प्रशिक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउने प्रयत्न गरिनेछ । साथै नगरवासी युवाहरूको चाहनाबमोजिम थप खेलको प्रशिक्षण संचालन गर्ने तयारी गरिनेछ । खेल प्रशिक्षकहरूको सेवालाई ध्यानमा राखेर पूर्णकालीन प्रशिक्षकहरूको संख्यामा वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
५३. वडा खेलकुद समिति मार्फत वडा वडामा रहेका टिम, क्लवलाई सक्रिय बनाइनेछ ।
५४. विद्यालय/कलेजहरूमा पनि प्रतिस्पर्धी खेलाडीहरू तयार गर्न क्रमशः खेल प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ । समय समयमा अन्तर विद्यालय खेलकुदको आयोजना गरी खेलाडीहरूको प्रतिभा प्रस्फुटनको अवसर प्रदान गर्नुका साथै स्तरीय खेलाडीहरू उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ ।
५५. महिलामाथि हुने सम्भावित हिंसात्मक गतिविधिबाट नगरवासी महिलाहरूलाई सुरक्षित बनाउन आत्मरक्षाको तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
५६. विगत वर्ष भैं कुनै एक खेलको अन्तर नगर खेल प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ । खेलकुदको माध्यमबाट भक्तपुरलाई राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा परिचित गराउन प्रतियोगिताले मद्दत पुऱ्याउने विश्वास छ ।
५७. ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका तथा युवाहरूको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी नगरका ठाउ ठाउमा राखिएका शारीरिक व्यायाम स्थलहरूको विस्तार गरी विद्यालय र कलेज कलेजमा पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

बजार अनुगमन

५८. उपभोक्ताहरूको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी बजार अनुगमनलाई निरन्तरता दिइनेछ । अनुगमनको क्रममा कानूनविपरीत म्याद नाघेको, कुहेको वा स्वास्थ्यको लागि हानिकारक कुनै बस्तु फेला परेमा त्यस्तालाई कडा कारवाही गरिनेछ ।

कृषि

५९. कम जग्गामा बढी उत्पादन गर्ने उद्देश्यले किसानहरूलाई विभिन्न किसिमका तरकारी वा बाली उत्पादन सम्बन्धी कृषि विशेषज्ञहरूबाट तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

६०. किसानहरूको लागि आवश्यक कृषि उपकरण तथा कृषि सामग्री, विउविजन वितरण गरिनेछ ।

पर्यटन

६१. भक्तपुरलाई आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको उत्कृष्ट गन्तव्यस्थल बनाउने लक्ष्यसहित भक्तपुर महोत्सवको आयोजना गरिनेछ ।
६२. भक्तपुर आउने पर्यटकहरूको सुविधाको लागि पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा स्तरीय शौचालय, हारियाली प्रबर्द्धनलगायतका कार्यहरू क्रमशः गर्दै लगिनेछ ।
६३. परम्परागत गाइजात्रा मार्गलाई पर्यटन पैदल मार्गको रूपमा विकास गर्न आवश्यक पूर्वाधार तयार गरिनेछ ।
६४. पर्यटकहरूको बसाई लम्ब्याउनका लागि साभको समयमा ठाउ ठाउमा साँस्कृतिक गतिविधिहरू सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइनेछ । यससंगै साँस्कृतिक प्रदर्शनी केन्द्र स्थापना गरिनेछ । सम्पदा क्षेत्र र पर्यटकीय स्थलहरूमा सन्ध्याकालीन बत्तीको बन्दोबस्त गरी थप आकर्षण बढाउन जोड दिइनेछ ।
६५. नगरभित्र भड्किएको अनियमितता नियन्त्रण गर्न र सहज बजार व्यवस्थापनको लागि नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ । समुदाय-प्रहरी साभेदारी कार्यक्रमलाई जनस्तर र विद्यालय स्तरसम्म पुऱ्याइनेछ । साथै पर्यटक प्रहरीको प्रभावकारी परिचालन गरी भक्तपुरलाई सुरक्षित पर्यटकीय स्थल बनाउन पहल गरिनेछ ।
६६. भक्तपुरका मौलिक उत्पादनहरू कालो टोपी, जुजु धौं, हाकुपतासी, ताइच्यून चिउरा जस्ता घरेलु तथा साना उद्योगहरूलाई वातावरणमैत्री ढंगबाट प्रोत्साहित गर्न विभिन्न गतिविधिहरू अगाडि बढाइनेछ ।
६७. स्थानीय युवाहरूलाई चिनिया, जापानी, अंग्रेजी, फ्रान्सेली, स्पेनिस भाषालगायत विदेशी भाषाहरूको तालिम दिइनेछ । यसका साथै नगरवासीहरूलाई होमस्टे सञ्चालनसम्बन्धि तालिम पनि दिइनेछ ।
६८. भक्तपुरको जीवनशैली, रहनसहन र साँस्कृतिक भल्कने साँस्कृतिक संग्रहालयको व्यवस्था गरिनेछ ।
६९. पर्यटकहरूको सुविधाको लागि उपयुक्त स्थानमा पर्यटक बसपार्कको व्यवस्था गरिनेछ ।
७०. भक्तपुरको सुन्दरता बढाउन र प्रदूषण कम गर्न शहरको मुख्य सडक च्याम्हासिंहदेखि भावाँचोसम्म ढुङ्गा छान्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७१. अपराध नियन्त्रणमा सहयोग पुऱ्याउन नगरको मुख्य सडक, गल्ली र सम्पदा क्षेत्रहरूमा सी.सी. क्यामेराको बन्दोबस्त गरिनेछ ।
७२. भक्तपुरबारे राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा प्रचारप्रसार गर्न एफ.एम. रेडियो सञ्चालन र टेलिभिजन प्रसारणको तयारी गरिनेछ । साथै नगरपालिकाका

हरेक गतिविधिलाई जनतामाझ पारदर्शी रूपमा समयमै सम्प्रेषण गर्न तथा नगरवासीहरूका न्यायोचित गुनासाहरूको तत्काल सम्बोधन गर्ने हेतुले नगरपालिकाको तर्फबाट विभिन्न छापा तथा अनलाइन प्रकाशन एवं सामाजिक संजालको प्रभावकारी उपयोग गरिनेछ ।

७३. सहकारी र स्थानीय जनताको सहभागितामा गुणस्तरीय पर्यटकीय होटल संचालन गर्न सहकारी संस्थाहरूलाई उत्साहित गरिनेछ ।

युवालक्षित तालिमहरू

७४. युवाहरूलाई सीपयुक्त र आत्मनिर्भर बनाउन काष्ठकला, प्रस्तर कला, धातु कला, विभिन्न विदेशी भाषा, सिलाई, रेडियो-टेलिभिजन प्रस्तोता, पथ प्रदर्शकलगायतका तालिमहरू सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ । त्यसैगरी विद्युतीय सामग्रीहरू मोबाइल, रेडियो-टेलिभिजन, रेफ्रिजेरेटर जस्ता मर्मतका तालिमहरू, मोटर साइकल मर्मत जस्ता रोजगारीमूलक तालिमहरू संचालन गरी युवाहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउन जोड दिइनेछ ।

अन्य

७५. मौलिक शैलीका घर र सम्पदाहरूको संरक्षणको लागि पुरानो नगर क्षेत्रभित्र निजी घर निर्माण गर्ने घरधनीहरूलाई घरको मोहडामा लाग्ने काठ, डाटा र भिङ्गटीमा दिइदै आएको आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७६. भूकम्प पीडितका प्रमाणपत्र प्राप्त घरधनीहरूलाई नक्सापासमा दिइदै आएको छुटलाई यथावत राखिनेछ ।
७७. नगरका विभिन्न स्थानहरूमा जथाभावी छाडिएका भुस्याहा कुकुर, गाइ-भैंसीजस्ता चौपायाहरूलाई नियन्त्रणमा लिई सम्बन्धित घरधनीहरूलाई कानुनी कारवाही गर्ने नीति लिइनेछ ।
७८. विशेषज्ञहरूको सुझाव अनुसार फोहरमैला व्यवस्थापनको स्थायी समाधानको लागि नगरपालिका अगाडि बढ्नेछ । फोहर मैला व्यवस्थापन सम्बन्धी गठित कार्यदलद्वारा प्रस्तुत प्रतिवेदनलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । घरबाट निस्कने फोहर कम गर्ने उद्देश्यले कौसी खेतीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
७९. नगरका मूल सडकका दायाबाया पेट्टीमा रुख-विस्वा रोपेर हरियाली प्रबर्द्धन गरिनेछ र सम्पदा क्षेत्रहरूमा समेत विभिन्न प्रजातिका फूलहरू रोपेर नगरलाई प्रदूषणमुक्त र सुन्दर बनाउने प्रयत्न गरिनेछ ।
८०. स-साना विकास निर्माणका कामहरू वडास्तरबाटै सम्पन्न गर्न र छिटो छरितो सेवाको लागि निश्चित रकम वडाबाटै खर्च गर्न मिल्ने गरी वडा बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

८१. भक्तपुर नगरभित्र रहेका सम्पदाहरूको संक्षिप्त परिचयसहितको सम्पदा बोर्ड क्रमशः राख्दै लगिनेछ ।
८२. नगरभित्र काम गर्न चाहने कुनै गैरसरकारी वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूले नगरपालिकाको अनिवार्य स्विकृति लिनुपर्ने र ती संस्थाले वर्षभरि गर्ने कामको विवरण र बजेट पेश गर्नुपर्ने नीतिलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
८३. घरेलु तथा साना उद्योगहरू सञ्चालनमा प्रोत्साहित गरिनेछ । ती उद्योगहरू करको दायरामा ल्याउन सम्बन्धित पक्षसाग समन्वय गरी अगाडि बढ्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८४. सहकारी संस्थाहरूलाई व्यवस्थित गर्न अनुगमनलाई जोड दिइनेछ र नगरपालिका र सहकारीबीच समन्वय र साभेदारीमा नगरबासीहरूको हितमा कार्य गर्न पहल गरिनेछ । नगरभित्र संचालित सहकारी संस्थाहरूलाई उत्पादनमूलक गतिविधिमा लगानी बढाउन प्रोत्साहित गरिनेछ ।
८५. घर निर्माणमा देखिएको बढ्दो अनियमिततालाई ध्यानमा राखेर भवन निर्माण मापदण्डलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ । मापदण्ड मिची घर बनाएकाहरूलाई कानूनबमोजिम दण्ड जरिवाना गरिनेछ ।
८६. नगरपालिकाद्वारा भनपा २ र ६ वडामा १६५३ रोपनी जग्गामा संचालित देको मिवा इटापाके आवास योजना समयमै सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
८७. भक्तपुर औद्योगिक क्षेत्रलाई स्थानीय सीप र स्रोतसाधनको उपयोग गरी वातावरणमैत्री र पर्यटनकेन्द्रीत हस्तकला औद्योगिक क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
८८. नगरबासीहरू र व्यवसायी तथा घर बहालमा बस्ने परिवारलाई करको दायरामा ल्याउन कर संकलन टोलीको व्यवस्था मिलाइनेछ । नगरपालिका क्षेत्रमा घरजग्गा मूल्यांकन करको विषयमा नगरवासी जनताको भावनाको सम्मान गरिनेछ ।
८९. मर्मत सम्भारबाट सम्पदाहरू संरक्षणमा टेवा पुग्ने हुदा सम्पदाहरूको नियमित मर्मत घुम्ती टोलीको व्यवस्था गरिनेछ ।
९०. नगरबासीहरूको खानेपानी समस्यालाई ध्यानमा राखेर नगरभित्र विभिन्न स्थानमा गरिएको डिप बोरिङको पानी पिउन योग्य बनाई नगरबासीहरूलाई वितरण गर्न पानी ट्याङ्की र फिल्ट्रेसनको व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै पुरानो नगरमा रहेको पाइप जीर्ण भएको हुदा सोको सुधारमा ध्यान दिइनेछ । नगरभित्र आकासे पानी संकलन तथा सदुपयोगमा विशेष ध्यान दिइनेछ ।
९१. सरकारी र पर्ति जग्गा अतिक्रमण बढिरहेको हुदा जग्गा संरक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

९२. कर्मचारीहरूको वृत्ति विकासमा विशेष ध्यान दिइनेछ । कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि समय समयमा आवश्यक तालिमहरूको व्यवस्था गरिनेछ । साथै कर्मचारीहरूको कार्य मूल्यांकन गरी उत्कृष्ट कर्मचारीहरूलाई पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
९३. सल्लाघारीदेखि ब्यासी, मुलढोका हुादै नगरकोट जाने सडकको वैकल्पिक मार्ग निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।
९४. मासुजन्य खाद्य पदार्थ बिक्री वितरण कार्यलाई व्यवस्थित गर्न तथा खुला स्थानमा पशु बध गर्न निरुत्साहित गरिनेछ । नगरको उपयुक्त स्थानमा व्यवस्थित पशु वधशाला निर्माण प्रक्रिया थालनी गरिनेछ ।

अन्त्यमा, भक्तपुर नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोत, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने शसर्त र निःशर्त अनुदान तथा वित्तीय अनुदानसमेतको आधारमा आ.ब. २०७६।०७७ को बजेट तयार गरी विकास निर्माणको कामलाई अगाडि बढाइने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

मिति २०७६।३।९

सुनिल प्रजापति
प्रमुख
भक्तपुर
नगरपालिका